

Arkivsak

26/10729-1

Saksbehandler

Kaja Vintervold Asmyhr

Saksgang

Ungdomsrådet

Råd for personer med

funksjonsnedsettelse

Hovedutvalg for utdanning

Fylkestinget

Møtedato

24.08.2026

24.08.2026

25.08.2026

08.09.2026

Årsrapport for mobbeombudet skole- og barnehageåret 2025-2026

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Årsrapport for skole- og barnehageåret 2025-26 tas til orientering.
2. Prioriteringer for skole- og barnehageåret 2025-26 tas til orientering.

Sammendrag

Mobbeombudets hovedformål er å bidra til at alle barn i barnehage og alle elever i grunnskolen har det trygt og godt i barnehagen og på skolen. Ombudets fremste oppgave er å gi hjelp og støtte til barn og elever som opplever utfordringer i sitt miljø og til deres foresatte.

Mobbeombudet ivaretar denne oppgaven på flere måter, især gjennom direkte oppfølging av henvendelser på individnivå. Ombudet gir råd, veiledning, bistår i møter og bidrar i direkte dialog med barnehager, skoler og kommuner. I tillegg driver mobbeombudet et omfattende informasjonsarbeid, deltar i nettverk og bidrar til lokal og nasjonal erfaringsdeling.

Bakgrunn og saksgang

Ordningen med Fylkesvise mobbeombud ble opprettet som en nasjonal prøveordning høsten 2018. Ordningen har vært evaluert i flere omganger, og det er besluttet å gjøre ordningen permanent. Endelig utforming er ikke avklart, men forventes å komme innen utløpet av 2026.

Årsrapport sendes til ungdomsrådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse for uttalelse. Hovedutvalg for utdanning behandler saken og avgir innstilling til Fylkesutvalget, som innstiller til Fylkestinget. Fylkestinget gjør endelig vedtak i saken.

Saksopplysninger

Mobbeombudet arbeider for å sikre barn og elevers rett til et trygt og inkluderende miljø i barnehage og skole. Gjennom synlighet, kompetansebygging og oppfølging av enkeltsaker bidrar ombudet til systemlæring og bedre praksis. Samarbeidet med kommuner, skoler og foreldre er sentralt for å styrke det felles ansvaret for barns trygghet.

Prioriterte områder og tiltak

- **Synlighet og informasjon:** Ombudet deltar på foreldremøter, temakvelder og skolebesøk for å øke kjennskap til ordningen. I 2025–26 ble det lagt særlig vekt på barnehager, der forskning viser at mobbing og utenforskap ofte starter tidlig, men ikke alltid identifiseres. Gjennom samarbeid med barnehageeiere er det arrangert store foreldremøter med felles økter for personale og foreldre, noe som har ført til økt felles forståelse og ansvar.
- **Kompetansebygging:** Ombudet prioriterer deltakelse på personalmøter og fagøkter for å styrke ansattes forståelse av plikter og ansvar. Dette er avgjørende for å ivareta gode miljøer.
- **Enkeltsaker og systemlæring:** Ombudet gir støtte og veiledning i enkeltsaker, med mål om at hver sak skal bidra til forbedret praksis. I 2025–26 har ombudet fulgt opp ca. 50 komplekse saker, preget av høy alvorlighetsgrad og lang varighet. Sakene omfatter verbal og fysisk mobbing, ekskludering, diskriminering og digital krenkelse.

Utfordringer og mønstre

- **Henvendelser fra foresatte:** Mange foreldre opplever manglende oppfølging, svikt i samarbeid og tillit, samt alvorlige konsekvenser for barnas helse og skolehverdag (f.eks. skolevegring, angst, sosial isolasjon).
- **Kjønnsforskjeller:** Guttene er oftere involvert i saker med fysisk mobbing og utagering, mens jentene opplever relasjonelle utfordringer som utestengelse og sosial kontroll. Felles for begge kjønn er opplevelsen av utrygghet og manglende tilhørighet.
- **Aldersfordeling:** Flest henvendelser kommer fra barneskolealder (7–12 år), men det er også saker fra ungdomstrinn (13–15 år) og barnehage (3–5 år). Problemene starter ofte tidlig og utvikler seg over tid hvis de ikke håndteres.
- **Særskilte behov:** Nestene 30 % av henvendelsene gjelder elever med kjente behov (f.eks. nevrodivergens, psykiske vansker, somatiske sykdommer, sansetap), der tilretteleggingen oppleves som mangelfull. Skolene møter utfordringer med å ivareta ulike behov innenfor eksisterende ressursrammer, spesielt når behov endrer seg gjennom skoleåret.

Skoler mottar ressurser basert på elevtall og behov, men ressursfordelingen kan bli utfordrende når elevers behov er svært ulike eller endrer seg gjennom skoleåret. Skolen må ofte flytte ressurser mellom elever for å imøtekomme nye eller endrede behov, noe som kan føre til manglende oppfølging for enkelte elever. I flere av mobbeombudets saker er utfordringer med tilrettelegging for enkeltbarn en sterk medvirkende årsak til at barnets rett til trygt og godt utfordres.

Mobbeombudet ønsker å belyse utfordringene knyttet til elever med særskilte behov i lys av fylkeskommunens satsning *Våre unge Vestfold*, som har som mål å redusere utenforskap blant

unge gjennom tverrsektorielt samarbeid. Løsningene må finnes i tett dialog mellom samfunnsaktørene, elever og foresatte.

Mobbeombudets arbeid viser at det er behov for økt kompetanse, bedre ressursfordeling og styrket samarbeid for å sikre alle barn et trygt og inkluderende miljø. Gjennom *Våre unge Vestfold* kan fylkeskommunen bidra til varige forbedringer i systemene som støtter unge i utdanning og arbeid.

Mobbeombudene støtter barn, elever og foreldre i å ivareta retten til et trygt og godt psykososialt miljø i barnehage og skole. Årsaken til utrygghet kan være mobbing, men også andre utfordringer som ensomhet, helseproblemer, diskriminering eller vanskelige relasjoner. Mobbeombudet håndterer derfor også saker der retten til trygghet og trivsel brytes av andre årsaker. Lovverket understreker barns rett til å bli hørt, tilpasning og et trygt miljø – og skoler må handle når disse rettighetene utfordres.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

I prosjektperioden får fylkeskommunen statlig økonomisk bidrag til stillingen. Finansieringen av stillingen er videreført ut 2026. Vestfold fylkeskommune har ett årsverk knyttet til mobbeombudet og tildeles 250 000 kr pr halvår. Arbeidet utføres i henhold til lov og regelverk.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Arbeidet knyttes særlig til to av FNs bærekraftsmål:

- Bærekraftsmål 3: God helse og livskvalitet. God helse er en grunnleggende forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet.
- Bærekraftsmål 4: God utdanning. Inkluderende opplæring av god kvalitet. Det handler ikke bare om retten til skolegang, men også at en får gode lærere og kvalitet i undervisningen hele veien fra barneskolen til universitetet.

Konsekvenser for CRPD

Teksten i årsrapporten er gjennomgått med tanke på tilgjengelighet og lesbarhet. Det samme gjelder årsrapportens vedlegg.

Fylkesdirektørens vurdering

I Vestfold er det et mål at alle elever skal gjennomføre opplæringsløpet med kompetanse som gir muligheter videre i utdanning og arbeidsliv. Tidlig innsats og gode overganger mellom nivåer er avgjørende for å lykkes. Dette understrekes i satsningen *Våre unge Vestfold*.

Vestfold fylkeskommune legger til grunn at bærekraftig utvikling krever samspill mellom sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft. Fylkesdirektøren understøtter mobbeombudets rolle i å sikre barn og elevers rett til et trygt og godt miljø som en viktig del av dette helhetlige samfunnsoppdraget. Ombudets råd og veiledning etterspørres og anvendes i arbeidet rundt barn og elever og i det forebyggende arbeidet.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler at årsrapport for skole- og barnehageåret 2025-2026 tas til orientering.

Vedlegg:

Årsrapport MO 2025-26